

Toimintakertomus vuodelta 2016

MIKKELIN SEUDUN
YMPÄRISTÖPALVELUT

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimintakertomus vuodelta 2016

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen
julkaisu 2017

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

Osoite: Maaherrankatu 9-11, 50100 Mikkelä

Postiosoite: PL 33, 50101 Mikkelä

Sähköposti: ymparistopalvelut@mikkeli.fi

Puh. 040 129 4880

www.mikkeli.fi => Ympäristöpalvelut

1 Yleistä

Mikkelin seudun ympäristöpalveluista tehdyn sopimuksen mukaan yhteisessä ympäristöpalvelut -yksikössä hoidetaan Mikkelin, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mäntyharjun ja Pertunmaan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiat. Yksikkö aloitti tässä muodossa toimintansa vuoden 2005 alussa. Kangasniemen kunta tuli mukaan Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintaan vuoden 2013 alussa.

2 Ympäristölautakunta

Viranomaisena toimii seudullinen ympäristölautakunta, jossa on yhdeksän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Ympäristölautakuntaan kuuluvat kaudella 2013–2017 seuraavat jäsenet:

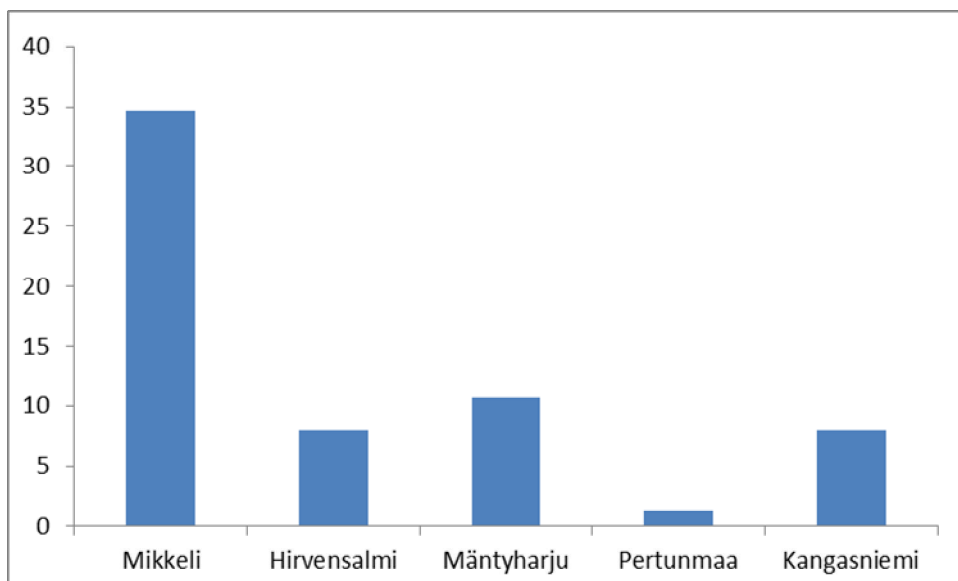
Varsinainen jäsen	Varajäsen
Pekonen Petri, puheenjohtaja, Mikkel	Tarssanen Heikki, Mikkel
Panula-Ontto-Suuronen Anni, Mikkel	Ruuth Noora, Mikkel
Pöyry Raija, varapuheenjohtaja, Mikkel	Suuniittu Ulla- Maija, Mikkel
Nyström Erika, Mikkel	Moilanen Anneli, Mikkel
Velling Nalle, Mikkel	Auvinen Pekka. Mikkel
Pesonen Risto, Hirvensalmi	Pylkkänen Pentti, Hirvensalmi
Saksa Juhani, Kangasniemi	Leskinen Pekka, Kangasniemi
Lamponen Markku, Mäntyharju	Mäenpää Eveliina, Mäntyharju
Toivonen Jouko, Pertunmaa	Toivonen Raili, Pertunmaa

Mikkelin kaupunginhallituksen edustajana ympäristölautakunnassa on ollut Veli Liikanen.

Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana yhdeksän kertaa. Elokuun kokous pidettiin Hirvensalmella. Muut kokoukset olivat Mikkelissä. Ympäristölautakunnan pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 109 pykälää. Ympäristölautakunta teki 14 ympäristölupia koskevaa päätöstä, joista 10 koski Mikkelia, kaksi Hirvensalmea, yksi Mäntyharjua ja yksi Pertunmaata. Uusia toimintoja koskevat ympäristölupapäätökset jakautuivat eri toimialoille seuraavasti:

- kivenlouhint ja murskaus, 3 kpl
- moottoriurheilurata, 1 kpl
- eläinsuoja, 3 kpl

Ympäristölautakunnassa käsiteltyjen asioiden jakautuminen kunnittain on esitetty kuvassa 1 ja taulukossa 1. Kaikille kunnille yhteisiä asioita käsiteltiin 28 kpl.

Kuva 1. Ympäristölautakunnassa käsiteltyjen päätösasioiden jakautuminen (%) kunnittain vuonna 2016.

Taulukko 1. Ympäristölautakunnassa käsiteltyjen asioiden jakautuminen kunnittain vuonna 2016.

	Mikkeli	Hirvensalmi	Mäntyharju	Pertunmaa	Kangasniemi
Ympäristöluvat (uudet luvat ja lupien muutokset)	10	2	1	1	-
Maa-ainesasiat	-	3	2	-	-
Määräykset	8	1	4	-	1
Luonnonsuojelu	1	-	-	-	-
Vesihuoltoasiat	-	-	-	-	1
Maankäyttö – ja rakennuslakiin liittyvät asiat	-	-	-	-	1
Kaavalausunnot	-	-	-	-	2
Lausunnot AVI:lle ysl:n mukaisista lupahakemuksista	3	-	-	-	1
Lausunnot AVI:lle vesilain mukaisista lupahakemuksista	3	-	-	-	-
Lausunnot ympäristölautakunnan tekemiä päätöksiä koskevista valituksista	1	-	1	-	-
Yhteensä	26	6	8	1	6

Huomattava osa ilmoitusten, lupien ja lausuntojen (mm. maa-aineslausunnot, kaavoitusta ja muuta maankäyttöä koskevat lausunnot) antamisesta on delegoitu viranhaltijoille. Tällaisten ilmoitusten, lupien ja lausuntojen käsittelyn jakautuminen kunnittain ilmenee taulukkoon 2 kootuista tiedoista.

3 Toimintaympäristö

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkelissä, Hirvensalmella, Mäntyharjussa, Pertunmaalla ja Kangasniemellä.

Ympäristöpalvelujen tehtävänä on edistää toimialueensa väestön, eläinten ja ympäristön hyvinvointia. Tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä säilyttää luonto monimuotoisena. Keskeinen osa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä on viiranomaistehtäviä, joista säädetään erityislaissa.

Taulukko 2. Ympäristöpalvelujen käsittelemien lupien, ilmoitusten ja lausuntojen jakautuminen kunnittain vuonna 2016 (taulukossa on mukana sekä ympäristölautakunnan että viiranhaltijoiden käsittelemät asiat).

	Mikkeli	Hirvensalmi	Mäntyharju	Pertunmaa	Kangasniemi
Ympäristöluvat (uudet luvat ja lupien muutokset)	10	2	1	1	-
Rekisteröinti-ilmoitukset	7	1	2	2	-
Maasto- ja vesiliikennelain mukaiset luvat	4	3	-	-	-
Maa-ainesasiat	9	5	3	-	-
Kaavoitus ja muu maankäyttö (lausunnot)	5	2	3	-	4
Ympäristölupiin liittyvät lausunnot	6	-	1	-	1
Vesi-, vesihuolto- ja jätevesiasiat (lausunnot ja päätökset)	8	99	83	-	1
Maatalouteen liittyvät ilmoitukset	21	2	5	1	3
Meluilmoitukset	15	2	1	-	4
Jätelakiin perustuvat lausunnot ja kehotukset	53	3	21	2	30
Rakennuslupalausunnot	-	-	-	-	40
Terveydensuojelulain, elintarvikelain ja tupakkalain mukaiset luvat, ilmoitukset ja lausunnot	119	11	14	4	16

4 Palvelusuunnitelma

Palveluja on tuotettu ensisijaisesti ympäristöpalvelujen toimintaa säätelevien lakien ja asetusten mukaisesti. Lisäksi resurssien puitteissa on toteutettu erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Palvelut pyritään antamaan tulostavoitteissa annettujen aikataulujen puitteissa. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella. Palvelujen tuottamisessa on onnistuttu tavoitteiden mukaisesti.

Valtakunnallisen sähköisen kohde- ja tilastointirekisterin käyttöönotto yhtenäistää ja tehostaa valvontakäytäntöjä koko maassa. Elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteiden tiedonkeruuta koskevat valtakunnalliset kohde- ja tilastointirekisterit on otettu käyttöön ja niiden toimialaan kuuluvien lakien mukaiset valvontakohteet ja valvontatietoja koskevat tiedot on kirjattu yhteiseen tietorekisteriin vuodesta 2013 lähtien.

Toukokuusta 2016 lähtien ympäristönsuojelun lupien ja ilmoitusten hakeminen on ollut mahdollista Lupapiste –palvelun kautta. Lupapiste on valtakunnallinen sähköinen asiointipalvelu rakennusvalvonnan, teknisen toimen ja ympäristönsuojelun lupien hakemiseen. Mikkeli on ollut Lupapisteen kehittämisessä mukana pilottikuntana ja Ympäristöpalvelut on osallistunut Lupapisteen ympäristöosion kehittämiseen ja testaamiseen. Toiminnanharjoittajat ovat ottaneet Lupapisteen hyvin käyttöön.

Vuonna 2012 alkanut uusi jätevesineuvojahanke (OMAVESI - oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta -hanke) on jatkunut vuonna 2016. Hanke jatkuu 31.5.2018 saakka.

5 Talouden toteutuminen ja tunnusluvut

Ympäristölautakunnan talousarvioon jouduttiin hakemaan lisämäärärahaa. Pääasiallisena syynä oli eläinlääkintähuollon palkkakustannusten ylittyminen kun virheelliset palkat vuosilta 2015 ja 2016 korjattiin vuoden 2016 aikana. Toisaalta myös lautakunnan talousarvio vuodelle 2016 oli merkittävästi pienempi kuin vuoden 2015 talousarvio. Lisämäärärahojen kanssa talousarvio toteutui suunnitellust.

TUNNUSLUVUT

	TP 2015	TA 2016	Toteutuma 31.12.2016	Toteutuma %	Muutos % 15/16
Terveysvalvonnan tarkastukset	922	1000	753*)	75,3	-18,3
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairasmatkat	1 382	1 500	1179	78,6	-14,7
Hoidetut pieneläimet	4 318	4 000	4 959	114,8	+14,8
Ympäristölupavollisten kohteiden tarkastukset	63	50	52	104,0	-17,5
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (päätökset, lausunnot, kehotukset)	727	550	684	123,1	-5,9

*) Vuoden 2016 kuluttajaturvallisuus siirtyi valtiolle, vähennys 100 tarkastusta

6 Ympäristöterveydenhuolto

Yleisen terveystarkastuksen tehtävien hoitoa varten on toimipisteet Mikkelissä, Kangasniemellä ja Mäntyharjussa. Mäntyharjun toimipisteen yhteydessä on myös eläinlääkärin vastaanottotilat. Lisäksi eläinlääkäreillä on vastaanottotilat Mikkelissä Lähemäki-talossa.

6.1 Henkilöstö

Terveystarkastus:

Terveystarkastuksen johtaja Arja Holopainen 20.6.2016 saakka
Terveystarkastuksen johtaja Maria Närhinen 1.10.2016 alkaen
Toimistosihteeri Anneli Tirkkonen
Terveystarkastaja Leena Haikarainen, osa-aikainen 50 %
Terveystarkastaja Jarno Laitinen
Terveystarkastaja Marko Nyyssönen
Terveystarkastaja Nina Gynther
Terveystarkastaja Mari Pöyry
Terveystarkastaja Sanna Toivanen
Terveystarkastaja Lasse Lähde
va. terveystarkastaja Noora Pesonen

Ympäristötekniikan opiskelijat Heidi Komppa (1.6.-19.8.) ja Toni Astikainen (6.6.-19.8.) Mikkelin Ammattikorkeakoulusta työskentelivät terveystarkastajajärjestäjöinä touko-elokuussa.

Eläinlääkintähuolto:

Eläinlääkäri Antti Tukiainen
Eläinlääkäri Kari Särkkä, osa-aikaeläkkeellä
Eläinlääkäri Minna Rantalainen
Eläinlääkäri Suvi Kähkönen-Valtola
Eläinlääkäri Tuulia Kastevaara
Eläinlääkäri Elina Tuhkalainen, osa-aikainen 50 %
Vastaanottoavustaja Merja Saarenpää
Laitosapulainen Minna Talka

Eläinlääkintähuollossa tehtiin 1082 sairaskäyntiä ja pieneläimiä hoidettiin vastaanotoilla 4 959. Eläinlääkäreiden suorittamia eläinsuojelukäyntejä sekä muita virkamatkoja tehtiin 61, valvonta-eläinlääkärin suorittamia eläinsuojelukäyntejä oli 150.

Kangasniemen alueella työskentelee kaksi eläinlääkärinä:
Eläinlääkäri Maria Tirkkonen
Eläinlääkäri Pirkko Penttilä, osa-aikainen 50 %

Kangasniemen alueella tehtiin sairaskäyntejä 500 ja eläinlääkäriin suorittamia virkamatkoja yhteensä 230. Pieneläimiä hoidettiin vastaanotolla 435.

Valvontaeläinlääkäri Tiiu Järvensivu suoritti vuonna 2016 yhteensä 150 eläinsuojelutarkastusta Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Hirvensalmen sekä Kangasniemen kuntien alueilla.

Navettahygieniatarkastuksia lypsykarja tiloille suoritettiin vuonna 2016 yhteensä 44.

6.2 Elintarvikevalvonta

Suunnitelmallista valvontaa on suoritettu ensisijaisesti valvontasuunnitelman mukaisesti 4.12.2014 ympäristölautakunnassa osana yhteistä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa.

Evira on antanut uuden riskiperusteisen ohjeistuksen säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvien kohteiden tarkastusten määrästä ja tarkastuksiin kuluva ajasta eli valvontatarpeesta. Elintarvikevalvontasuunnitelma vuodelle 2016 on tehty Eviran uuden ohjeen mukaan omaa paikallista kohteiden riskinarviointia soveltaen.

Uuden ohjeen myötä riskinarviointiin perustuva kohteiden valvontatarve laski vuonna 2016.

Elintarvikevalvontasuunnitelmassa oli vuonna 2016 elintarvikevalvontaan suunniteltu yhteensä 390 tarkastusta. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 304 ja suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia 35. Yhteensä elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehtiin 339, suunnitelman toteutumisaste oli 78 %.

Vuonna 2016 toteutettiin seuraavat elintarvike tutkimusprojektit:

- Pehmytjäätelöiden hygieeninen laatu (Mikkelin seudun ympäristöpalvelut)
- Myymälöiden salaattibaarien hygienian ja tuotteiden mikrobiologinen laatu (Kaakkois-Suomen ja Etelä-Savon alueet)
- Kasvinsuojeluainejäämät (Evira)

Oiva- tarkastuksia tehtiin Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen alueella vuonna 2016 yhteensä 304, oivallisen arvosanan sai 228 (75 %), hyvän arvosana 63 (21 %) ja korjattavaa 11 (4 %).

6.3 Terveystensuojelulain mukainen valvonta

Terveystensuojelulain mukaisen valvonnan painopisteitä ovat olleet lasten ja nuorten käyttämät tilat sekä talousvettä toimittavat laitokset. Lasten ja nuorten käyttämät kokoontumistilat kuten nuorisotilat, kerhohuoneet kartoitettiin sekä tiedot tallennettiin valtakunnalliseen YHTI tietojärjestelmään. Tieto-

jen päivittäminen ja tarkistaminen jatkuu vielä vuonna 2017.

Tarkastuksia tehtiin yhteensä 339. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 124, kun tavoite oli 152. Toteuma oli 81,6 %. Terveydensuojelussa erityisesti asumisterveyteen liittyvistä tarkastuksista suuri osa on suunnittelematonta työtä, jolloin suunnitelmallisen työn osuus jää pienemmäksi kuin elintarvikevalvonnassa. Pitkäaikaisten asumisterveysasioiden käsittelyt ovat aikaa vieviä.

Edelleen merkittävimmät terveyshaittojen aiheuttajat asunnoissa ja muissa oleskelutiloissa ovat kosteusvauriot ja puutteellinen ilmanvaihto. Koulujen sisäilmaongelmien selvittely on edelleen työllistänyt merkittävästi. Mikrobihaittojen selvittämiseksi on tehty runsaasti mittauksia ja otettu erilaisia mikrobinäytteitä. Lisäksi on entistä enemmän tehty myös haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) määrittäisiä sisäilmasta ja rakennusmateriaaleista lähinnä muovimattopäästöjen selvittämiseksi.

Uusilla asuinalueilla jatkettiin radonkartoitusta. Kangasniemellä radontulokset olivat alhaisia, kuten alueen keskiarvokin on. Mikkeliä tulokset olivat myös selvästi suositusarvojen alapuolella eikä aihetta toimenpiteisiin ollut.

Terveydensuojelulain mukaista valvontaa varten on vuoden 2008 alusta lähtien laadittu terveydensuojelulain edellyttämä valvontasuunnitelma. Suunnitelman mukaiset tarkastukset on kohdistettu terveydensuojelun kannalta tärkeisiin kohteisiin. Painopistealueena terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa on ollut koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen valvonta.

Koulutarkastuksia tehtiin yhteistyössä kouluterveydenhuollon, työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja kiinteistön omistajatahon kanssa. Kouluihin kohdennetuista suunnitelluista tarkastuksista toteutui kaikki.

Mikkelin kaupungissa toimii eri osapuolia edustava sisäilmatyöryhmä, joka on laatinut oppaan toimintamalliksi sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kaupungin kiinteistöissä. Kangasniemellä ja Mäntyharjussa toimii myös sisäilmatyöryhmät, joissa terveystarkastaja on asiantuntijana.

Terveysvalvonnan painopistealueisiin on kuulunut myös talous- ja uimaveden valvonta. Vesilaitosten riskejä on kartoitettu yhdessä vesilaitosten edustajien kanssa.

Uimakaudella seurattiin näytteenotoin ja tarkastusten avulla virallisten EU-uimarantojen (isot uimarannat) ja muiden yleisten uimarantojen vedenlaatua. Osallistuttiin valtakunnalliseen sinileväseurantaan ja sen lisäksi levähavaintojen perusteella suoritettiin tarkastuksia uimarannoilla. Terveydensuojelulain ja tuoteturvallisuuslain osalta suoritettiin uimarantojen turvallisuuden tarkastukset kaikilla uimarannoilla ennen uimakauden alkua.

6.4 Tupakkalain mukainen valvonta

Tupakkatuotteiden myymälämainontaa ja esillepanoa valvottiin tupakan vähittäismyyntilupien myöntämisen yhteydessä.

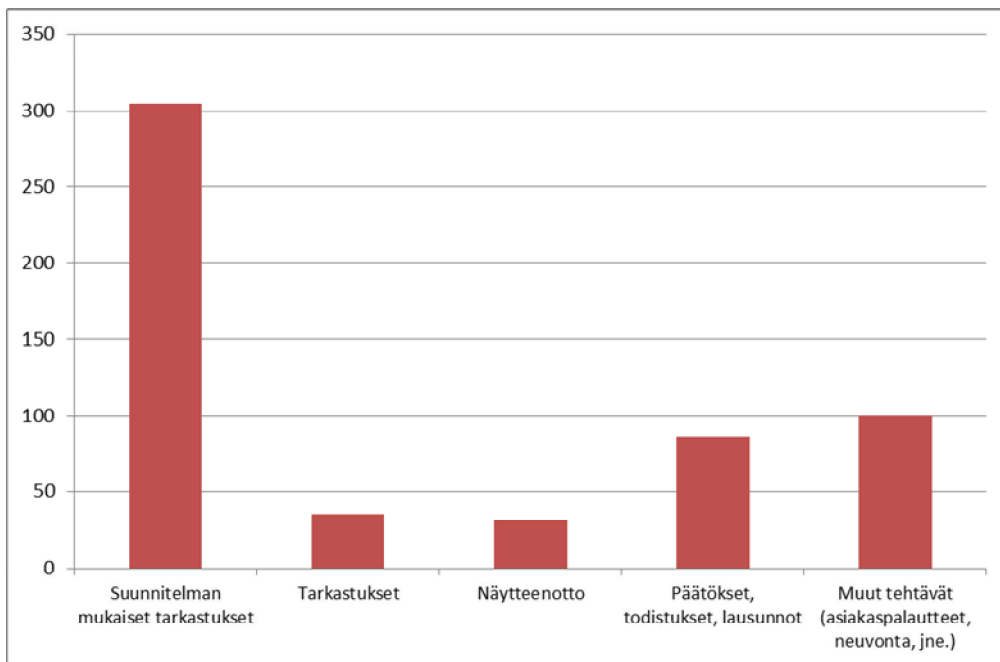
Tupakkavalvontaa tehtiin ympäristöterveydenhuollon muitten lakien mukaisten tarkastusten yhteydessä. Valvonta kohdistui tupakan myynnin valvontaan, tupakkalain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 53.

6.6 Muu toiminta

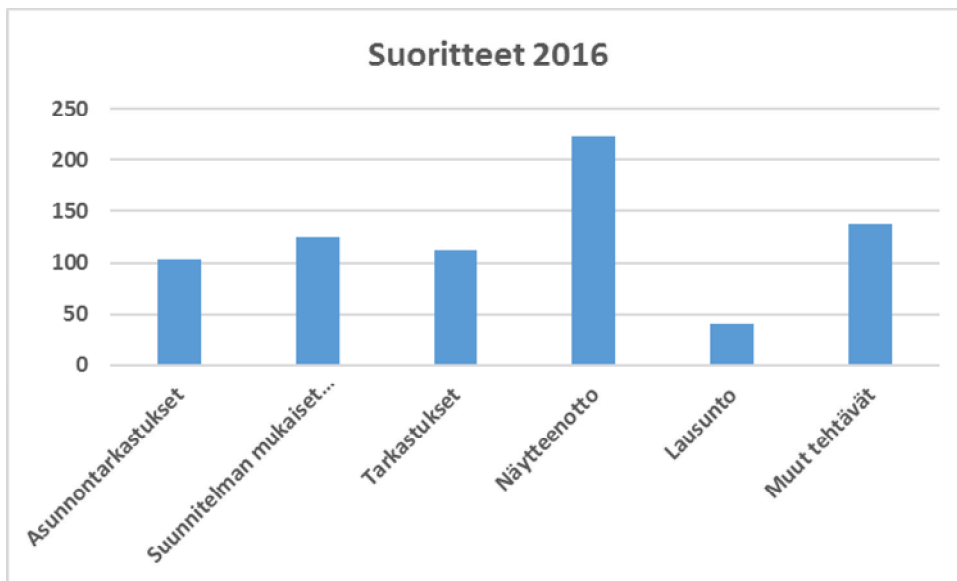
Lautakunnan delegeoimia päätöksiä tehtiin yhteensä 40. Ne koskivat pääosin elintarvike- ja muiden huoneistojen hyväksymisiä ja ilmoitusten käsittelyä sekä tupakka- ja nikotiinivalmisteiden myyntilupien myöntämistä.

6.7 Ympäristöterveydenhuollon suoritteet

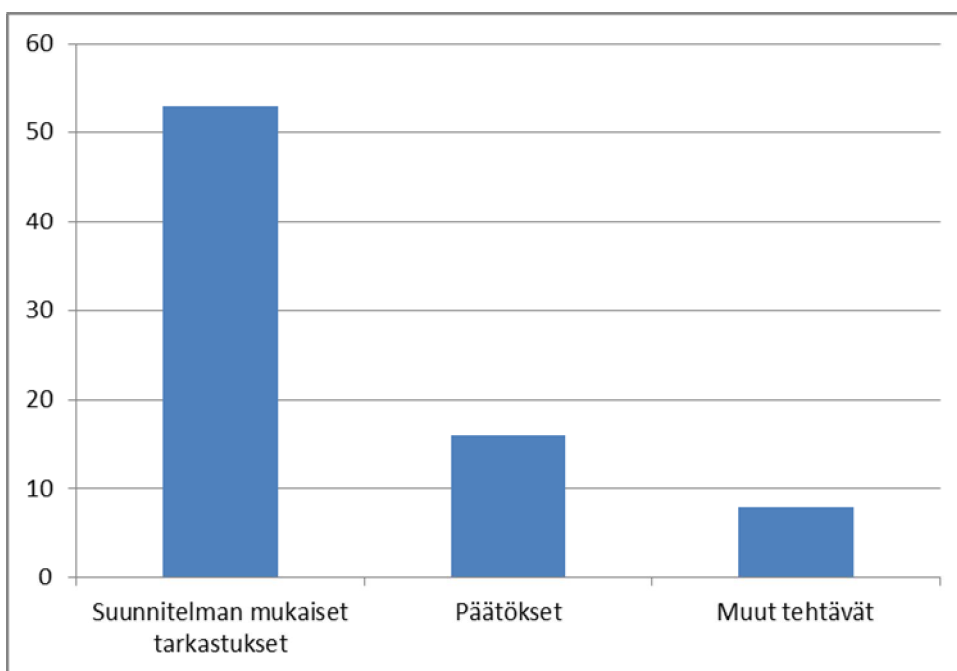
Tiedot valvontakohteista ja niissä suoritetuista tarkastuksista sekä muista ympäristöterveydenhuollon suoritteista on kirjattu Digia Tarkastaja -ohjelmaan. Suoritteita kirjattiin yhteensä 1495 (Mikkeli 1083, Kangasniemi 154, Mäntyharju 151, Pertunmaa 52, Hirvensalmi 55).

KUVA 2 a. Elintarvikevalvonnan tarkastukset ja muut suoritteet vuonna 2016

KUVA 2 b. Terveystarkastuksen tarkastusmäärät ja muut suoritteet vuonna 2016

KUVA 2 c. Tupakkavalvonnan tarkastukset ja muut tehtävät vuonna 2016

7 Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamista varten on toimipisteet Mikkeliissä, Kangasniemellä ja Mäntyharjulla.

7.1 Henkilöstö

Ympäristöpäällikkö Hanna Pasonen

Ympäristötarkastaja Marita Savo

Ympäristötarkastaja Raija-Leena Heino

Ympäristötarkastaja Anne Luttinen

Ympäristötarkastaja Jouni Lintunen

Ympäristösuunnittelija Heikki Tanskanen

Urpolan luontokeskuksen toiminnanohjaaja Kerttu Hakala 4.4.-31.8.2016

Jätevesineuvoja Airi Määttä OMAVESI-hankkeessa 1.1.-30.4. ja 1.10.-31.12.2016

Jätevesiharjoittelijat Krista Manninen (16.5.-15.7.) ja Henri Kettunen (6.6.-11.8.)

Lisäksi Urpolan luontokeskuksessa toimi neljä apuopasta kukin kuukauden kerrallaan.

7.2 Ympäristönsuojelun toiminta

Ympäristönsuojelun toiminta toteutui vuonna 2016 suunnitelmien mukaisesti. Suurimpana muutoksena aiempiin vuosiin nähden oli Lupapiste –palvelun käyttöön otto ja maa-aineslain mukaisten asioiden siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Molemmat aiheuttivat käyttöönotto- ja siirtymävaiheessa melko runsaasti toimintatapojen kehittämistä ja yhdenmukaistamista ja osittain tämä työ jatkuu edelleen. Uusia ympäristölupia tuli vireille jonkin verran vähemmän kuin aiempina vuosina. Ympäristönsuojelun suoritteiden jakautuminen eri tehtävien välille on kuvattu tarkemmin kappaleessa 7.14.

7.3 Melu

Käsiteltiin 23 ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaista ilmoitusta melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta. Ilmoituksista 15 oli Mikkelistä, neljä Kangasniemeltä, kaksi Hirvensalmelta ja kaksi Mäntyharjulta. Ilmoitukset koskivat lähinnä rakentamista, ulkoilmakonsertteja ja moottoriurheilutapahtumia.

7.4 Ilmanlaatu

Ympäristöpalvelut on aiemmin käynnistänyt yhdessä Savonlinnan ja Pieksämäen kaupunkien ja paikallisten energiantuotantoyhtiöiden kanssa viisi vuotta (2014-2018) kestävä ilmanlaadun jatkuvatoimiset mittaukset (hengitettävien hiukkasten mittaukset ja typenoksidimittaukset). Vuonna

2016 mittaukset tehtiin Savonlinnassa. Mittauspalvelut ostetaan J.P. Pulkkinen Kalibrointi Ky:ltä. Mittaustulokset ovat nähtävillä reaaliaikaisena ilmanlaatuportaalissa osoitteessa ilmanlaatu.fi ja niistä julkaistaan vuosiraportit.

Mittaustulosten mukaan ilmanlaatu on Mikkeliissä pääosin hyvää. Keväällä katupöly huonontaa ilmanlaatua. Silloin se vaihtelee hyvästä tyydyttävään ja välttävään.

7.5 Maatalouden ympäristöasiat

Vuoden aikana käsiteltiin 32 kpl valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta mukaisia aumavarastointi-ilmoituksia (Mikkeli 21, Kangasniemi 3, ja Mäntyharju 5, Hirvensalmi 2 ja Pertunmaa 1) sekä ilmoituksia lannan levityksestä poikkeustilanteessa. Eläinsuojien ympäristölupiin liittyviä tarkastuskäyntejä tehtiin 12 (Mikkeli 10, Hirvensalmi 1, Pertunmaa 1).

7.6 Vesiensuojelu

Vuoden 2016 alussa Mikkelin seudun ympäristöpalvelut kilpailutti pintavesitarkkailuohjelmaan liittyvän näytteenoton ja analyysit. Tarkkailun toteuttajaksi valittiin Nablabs Jyväskylästä. Uusi tarkkailuohjelma käynnistyi keväällä 2016.

Vuonna 2016 vedenlaatuselvitykset keskittyivät pysyviin seurantavesistöihin (Mikkelin Likolampi, Suojalampi, Karkialampi, Laihalampi, Kitere, Kuolimon Särkänsele, Kuhalahdensemle ja Kaitajärvi sekä Pertunmaan Peruvuden Lihava). Vesistöjen vedenlaatuselvitysten ohella seurattiin hulevesialueiden

ominaiskuormitusta Lentokentänojan, Lokkiluhdan ja Visulahden hulevesialueilla. Vanhojen turvetuotantoalueiden jälkikäyttötapojen ominaiskuormitusta arvioitiin Haukivuoren Tarsansuon ja Hakosuon alueilla sekä Läsäkosken Mäkelänsuolla.

Vesitiimi kokoontui vuoden aikana yhden kerran ja käsitteli pääosin hulevesiin (vesihuoltolain muutos, MRL hulevesisäännöksiä koskeva muutos) liittyviä kysymyksiä.

Vesilain mukaisia valvonta-asioita (ojitusasiat, vesistön muuttaminen) kirjattiin 3 kpl. Merkittävien vesiensuojeluun ja erityisesti pohjavesien suojeluun liittyvä tapahtuma oli valtatie 5 välillä Pitkäjärvi-Asema rakennustyön valmistuminen. Ympäristöpalvelut osallistui hankkeen suunnittelun ja osallistuu rakentamisen aikaisen valvontaohjelman seurantaan. Pohjavesien suojelun yhteistyöryhmä kokoontui vuonna 2016 kaksi kertaa.

7.7 Jätevesiasiat

Jätevesiasetuksen toimeenpanoon liittyvää tiedottamista jatkettiin osallistumalla vesiosuuskuntien perustamisvaiheen kokouksiin ja muiden keskeisten sidosryhmien järjestämiin tapahtumiin. Haja-asutuksen jätevesienkäsittelyn viranomaisvalvontaa kohdistettiin Hirvensalmen Otavantien ja Suonteen sekä Mäntyharjun Toivolan selvitysalueille. Hirvensalmen toiminta-alueet on vahvistettu ja Toivolan toiminta-alueen vahvistamista valmistellaan.

Kiinteistöjen omistajille lähetettiin lausunto siitä, täyttääkö kiinteistöllä käytössä oleva jätevesien käsittelyjärjestelmä haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten vaatimukset. Kiinteistöjä, joilla aikaisemmalla lausuntokierroksella oli todettu laitteiston uusimistarve, mutta joille ei oltu haettu uusimista koskevaa rakennus- tai toimenpidelupaa, lähetettiin uusi lausunto, joka sisälsi muistutuksen. Kaikkiaan jätevesivalvontaan liittyviä kirjallisia lausuntoja annettiin 180 kpl.

Jätevesiselvitysten yhteydessä tehtyjen viranomaisten tietosisältöjen vertailun perusteella (jätehuollon järjestäjän jätehuoltorekisteri, rakennusvalvontaviranomaisen kuntarekisteri, ympäristöviranomaisen ja vesihuoltolaitosten tietojärjestelmät) haja-asutusalueiden kiinteistöjen vesihuoltovarustusta, liittymiä ja jätevesien käsittelytapaa koskevat tiedot ovat toimialueen kunnissa yleisesti puutteellisia tai virheellisiä. Lähivuosina näiden viranomaistyön järjestämisen kannalta keskeisten tietojärjestelmien tietosisällön parantaminen on kaikissa toimialueen kunnissa tärkeimpiä kehittämiskohteita ja hallinnon sujuvan digitalisoinnin välttämätön edellytys. Tietoja käytetään erilaisten yleishallinnollisten viranomaistehtävien ohella myös kiinteistöveron määrittämiseen. Toimialueen kunnista Kangasniemi on tehnyt päätöksen vuosina 2017-2020 toteutettavasta RHR-/kuntarekisteritiedon korjausinventoinnista. Ympäristöpalvelut selvittää Kangasniemen hankkeen yhteydessä sen omaan valvontavastuuseen (YSL, VHL, Jätelaki) liittyvän rekisteritiedon korjaamista.

7.8 Hankkeet

OMAVESI - Oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta -hanke

OMAVESI - Oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta (2012–2016) on tiedotushanke, joka tarjoaa puolueetonta ja maksutonta neuvontaa talousjätevesiasioissa vesihuoltolaitosten ulkopuolisilla alueilla sijaitseville kiinteistöille. Hanke on maakunnallinen ja neuvontapalvelua on ollut saatavilla kaikissa Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueen kunnissa. Hanketta hallinnoi Mikkelin seudun ympäristöpalvelut. Vuonna 2016 hanke toimi vain osan vuotta niin, ettei hankkeella ollut neuvontaa touko-syyskuun välisenä aikana. Omavesi-hankkeen uuden rahoituspäätöksen mukainen toimintajakso alkoi lokakuussa ja ulottuu vuoden 2017 loppuun saakka. Hanke on toiminnut yhden jätevesineuvojan voimin lukuun ottamatta tammikuuta, jolloin hankkeessa oli kaksi

neuvojaa. Jätevesineuvojan sijoituspaikkana on ollut Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimipiste Mikkeliissä.

Neuvonnalla on pyritty lisäämään kiinteistön omistajien tietoutta jätevesien käsittelyn vaatimuksista ja näin edistää käsittelyjärjestelmien saneerausta talousjätevesiasetuksen vaatimusten mukaiselle tasolle. Hankkeen toiminnasta on tiedotettu hankkeen internet-sivujen lisäksi hankkeessa mukana olevien kuntien omilla sivuilla. Edellisestä hankejaksoista tuotettiin loppuraportti, josta luettavissa tarkemmin hankkeen toiminta. Lokakuussa jatkuneen hankejakson toiminta on painotunut neuvonnan vähentyneen kysynnän vuoksi paikkatietoaineiston tuottamiseen. Paikkatietoaineiston tuottamista pilotointiin jo kevään aikana Mikkelin alapuolisen Saimaan osalta. Tavoitteena on muokata kuntiin talousjätevesi-asetuksen toimeenpanoon ja vesihuoltolain viranomaisvalvonasta syntynyt aineisto paikkatietomuotoon. Aineiston vienti kartalle helpottaa viranomaisia haja-asutuksen jätevesiin liittyvän valvonnan kokonaiskuvan hahmottamisessa ja palvelee jätevesineuvontahanketta neuvonnan kohdentamisessa.

7.9 Pilaantuneet maat ja kemikaalivalvonta

Pilaantuneiden maiden valvonnalla kuntatasolla on päähuomio kohdistunut vanhojen öljysäiliöiden asianmukaiseen käsittelyyn. Kiinteistöjä on ohjeistettu poistamaan säiliöt ja tarkastamaan maaperän kunto. Asian tiedottamisesta on yhteiset käytännöt Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa. Vuonna 2016 valmistui harjoittelijatyönä (Mikkelin ammattikorkeakoulu) ajantasainen katsaus Pursialan ja Hanhikankaan pohjavesialueilla sijaitsevista öljysäiliöistä. Purkuilmoituslausunnoissa on huomioitu maaperätilantilan (MATTI) tietojärjestelmässä mukana olevia kohteita.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvovat kemikaalilain nojalla kemikaalin käytön olosuhteita ympäristönsuojelun näkökulmasta. Kemikaalilain (599/2013) 11 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

- 1) kemikaalilain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista;
- 2) biosidiasetuksen 17 artiklassa tai lain 30 §:ssä tarkoitetussa hyväksymispäätöksessä biosidi-valmisteen käytölle asetettujen ehtojen ja edellytysten noudattamista;
- 3) POP-asetuksen aineen käyttöä koskevien 3 ja 4 artiklan noudattamista;
- 4) REACH-asetuksen aineen käytön olosuhteita ja turvallisuustoimia koskevan 14 ja 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Kemikaalivahinkojen jälkiselvittelyjä, joissa ympäristöpalvelut -yksikkö on ollut mukana, ovat olleet mm. onnettomuustilanteissa sattuneet polttoainevuodot, työkoneista aiheutuneet vuodot tai ylitäytöt sekä kiinteistön öljylämmityslaitteistosta aiheutuneet vuodot. Vuonna 2016 Ympäristöpalvelujen alueella tapauksia on ollut 14.

7.10 Jätehuollon valvonta

Jätehuollon valvontaan ja roskaamiseen kohdistettiin n. 80 eriasteista toimenpidettä (luku ei sisällä ryhmäkirjeitä). Lautakunnassa käsiteltiin roskaamistapauksia ja annettiin määräyksiä liittyä jätehuoltoon.

Yhteistyössä Mikkelin kaupungin viheralueet -yksikön, Mikkelin Työpajojen ja YIT kuntatekniikan kanssa toteutettiin toukokuussa Mikkelin siistiksi -kampanja. Kampanjan vetovastuu on enenevässä määrin siirtynyt Mikkelin Työpajoille. Kampanjaan haastettiin mukaan mm. kylätoimikunnat, kaupunginosaseurat, oppilaitokset, koulut ja päiväkodit.

7.11 Maa-ainesasiat

Vuoden 2016 aikana, ennen maa-ainesasioiden siirtymistä ympäristöviranomaisen tehtäviksi, maa-aineslausuntoja annettiin yhteensä 13 (9 Mikkelin, 2 Hirvensalmelle ja 2 Mäntyharjulle). Maa-aineslain mukaiset tehtävät siirtyivät 1.7.2016 alkaen ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Siirtyminen on aiheuttanut perehtymistä eri kuntien käytäntöihin ja niistä yhteisten käytäntöjen sopimista.

Maa-aineslain mukaisten viranomaistehtävien maksutaksat on hyväksytty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa 7.4.2016 (§ 31) ja vahvistettu Mikkelin kaupunginvaltuustossa 29.8.2016 (§ 103), Hirvensalmen kunnanvaltuustossa 27.6.2016 (§ 42), Mäntyharjun kunnanvaltuustossa 2.5.2016 (§ 29), Pertunmaan kunnanvaltuustossa 15.8.2016 (§ 42) ja Kangasniemen kunnanvaltuustossa 23.5.2016 (§ 20).

7.12 Luonto ja luonnonsuojelu

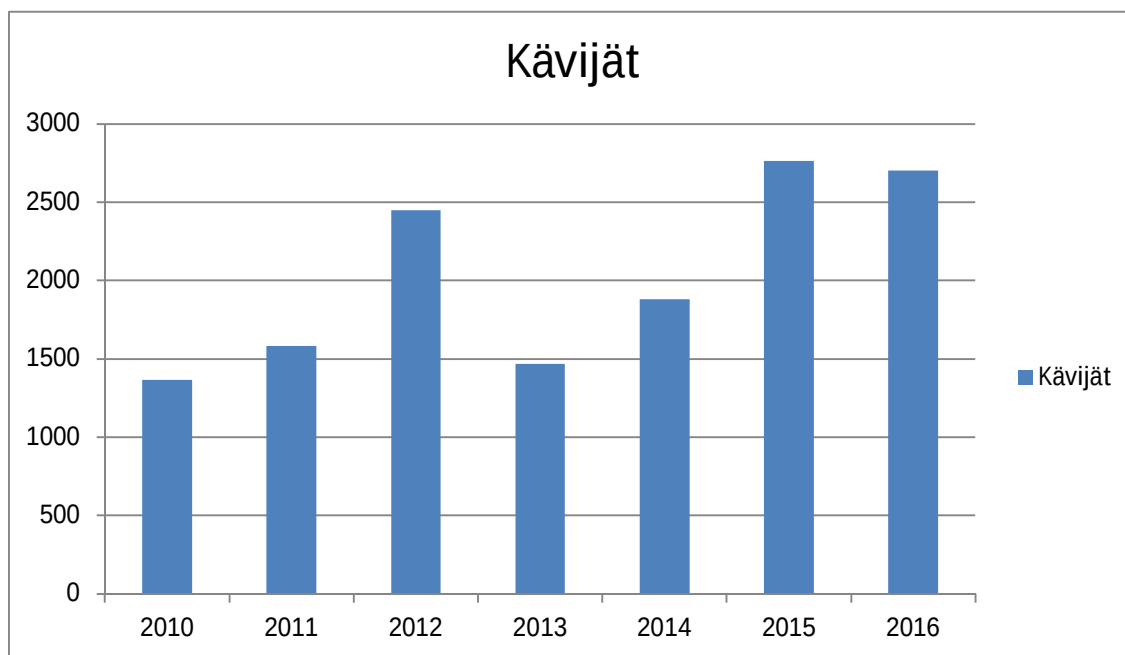
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut valvoo luonnonsuojelulain toteutumista omalla toimialueellaan huomioimalla luonnonsuojelun näkökohdat maankäyttöä koskevissa lausunnoissa, hankkeiden ohjausryhmien työskentelyssä ja lupapäätösten (ympäristöluvat, maastoliikennelain mukaiset luvat) valmistelussa.

Osana Mikkelin kantakaupungin osayleiskaava 2040 –työtä Mikkelin kaupunki on tilannut laajan ekosysteemipalveluita ja alueen viherrakennetta koskevan selvityksen, jonka yhteydessä tehdään liito-oravien ja muiden EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajien elinympäristöjä koskeva kokonaistarkastelu. Selvityksen tavoitteena on varmistaa liito-oravan ja muiden ns. direktiivilajien suotuisan suojelutason säilyminen pitkällä aikavälillä Mikkelin kantakaupungin ympäristössä. Lisäksi selvityksen tavoitteena on turvata muut luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet, riittävät virkistysalueet ja jättää riittävästi sopivia luonnonalueita hulevesien käsittelyyn. Työn on tilannut kaupunkisuunnittelu –yksikkö. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen edustajat ovat osallistunut kantakaupungin osayleiskaavan valmisteluun. Pääosa luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamiseksi tehdystä työstä kantakaupungin osayleiskaavan valmistelussa on tehty vuosien 2015 ja 2016 aikana.

Urpolan luonnonsuojelualueen käyttö- ja hoitosuunnitelman päivitystyö aloitettiin vuonna 2015, ja on jatkunut vuoden 2016 ajan. Ensimmäinen luonnos käyttö- ja hoitosuunnitelmasta oli nähtävillä kesällä 2016. Urpolan luonnonsuojelualueen ja Pursialan lehdon rajaukset on tarkastettu vuonna 2016. Ympäristöpalvelut on valmistellut Etelä-Savon ely-keskukselle kaksi poikkeuslupahakemusta. Toinen hakemus koski rauhoitetun kangasvuokon siirtämistä Kalevankankaalla toiseen kasvupaikkaan parkkialueen laajentamisen tieltä, ja toinen koski vuonna 2015 tapahtuneen runkovesijohdon rikkoontumisen seurauksena Urpolanjokeen valuneen hiekanpoistoa taimenen kutualueelta.

7.13 Urpolan luontokeskus ja ympäristökasvatus

Vuonna 2016 Urpolan luontokeskus oli auki toukokuun alusta elokuun loppuun. Vaikka aukioloaika lyhennettiin kuukaudella, kävijöitä oli lähes saman verran kuin edellisellä vuonna. Vilkkain kuukausi oli jälleen toukokuu. Kesällä 2016 Urpolan luontokeskuksen näyttelyn teemana oli liskot, matelijat ja sammakkoeläimet.

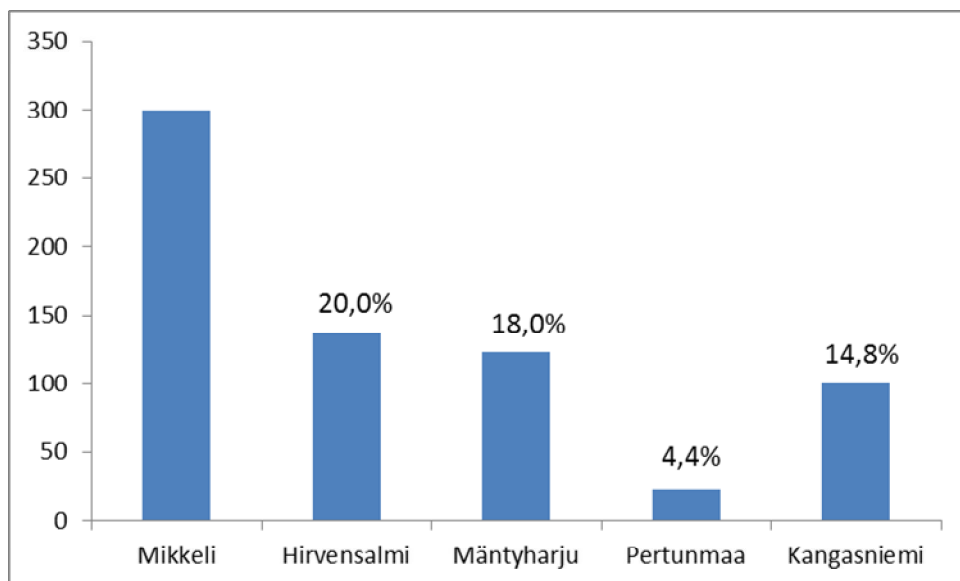

Kuva 5. Urpolan luontokeskuksen kävijämäärät 2010-2016.

Vuonna 2016 tilattiin uusia opastekylttejä ja uudet opastetaulut luontopolulle. Uudet kyltit ja taulut asennetaan keväällä 2017. Miksei Oy:n kanssa on sovittu yhteistyöstä siltä osin, että Ympäristöpalvelut tuottaa Urpolaa koskevan yleistekstin matkailuesitteeseen, jonka Miksei kääntää englanniksi ja mahdollisesti myös kiinaksi, japaniksi ja venäjäksi. MAMKin opiskelijat ovat kuvanneet luontopolun (kuvia + video) ja tekevät siitä nettiesitteet (sekä yleisesitteen että lapsille suunnatun esitteen). Tavoitteena on myös integroida Urpolan luontokeskuksen toimintaa ja luonnonsuojelu- aluetta yhtenäiseksi kokonaisuudeksi Mikkeliipuiston ja Kaihun alueen kanssa.

7.14 Ympäristönsuojelun suoritteet vuonna 2016

Mikkelin kaupungin tulostuloksissa ympäristönsuojelun tuloksia koskeviksi toiminnan mittareiksi on valittu ympäristölupavollisten kohteiden tarkastukset ja kirjallisten asiakassuoritteiden määrä. Kirjallisiin asiakassuoritteisiin luetaan kuuluvaksi päätösten ja lausuntojen lisäksi myös kirjalliset kehotukset esimerkiksi ympäristön siistimiseksi tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnon lopettamiseksi. Ympäristölupavollisten kohteiden tarkastuksia tehtiin vuonna 2016 yhteensä 52 ja kirjallisia asiakassuoritteita kertyi 684 (Kuva 3). Eniten asiakassuoritteita kohdistui Mikkeliin (43,9%), vähiten Pertunmaalle (3,4%). Lisäksi tarkastettiin maa-aineskohteita, jotka lisättiin vuonna 2016 ympäristönsuojelun valvontaohjelmaan (11 kpl).

Kuva 3. Kirjallisten asiakassuoritteiden jakautuminen kunnittain vuonna 2016.

8 Ympäristöpalvelujen hanke- ja sidosryhmäyhteistyö

Alkuvuodesta 2016 laadittiin Mikkelin kaupungin ympäristötilinpäätös vuodelta 2015 yhdessä kaupungin teknisen toimen kanssa. Mikkelin seudut ympäristöpalvelut on ohjannut Mikkelin ammatikorkeakoulussa tehtyjä opinnäyte- ja projektitöitä. Vuonna 2016 valmistui Jesse Kärkkäisen opinnäytetyö, jonka aiheena oli Mikkelin kantakaupungin jätevesipumppaamoiden riskianalyysi, ja Elin Salinin projektityö Pursialan ja Hanhikankaan pohjavesialueilla olevista öljysäiliöistä. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen edustajat ovat toimineet Mikkelin asuntomessujen laatu- ja tekniikkaryhmässä lähinnä luontoarvoihin liittyvien asioiden konsulttina ja Mikkelin pohjavesien suojelun yhteistyöryhmän koollekutsujana. OMAVESI –hanke on jatkunut vuonna 2016 ja lisäksi vuonna 2016 on aloitettu hankevalmistelu Geologian tutkimuskeskuksen, Lahden ja Lappeenrannan kaupunkien ja Lappeenrannan teknisen yliopiston kanssa EU:n raja-alueille suuntautuvaan rahoitusohjelmaan (ENI-ohjelma). Teemana on ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjaveteen. Hankkeella on yhteistyökumppaneita Pietarista. Lisäksi Ympäristöpalvelujen edustajat ovat olleet mukana lukuisissa muissa ohjaus- ja työryhmissä.

Ohjaus- ja työryhmät

Ympäristöpalvelujen edustaja oli mukana mm. seuraavissa ohjaus- ja työryhmissä:

- Asuntomessujen laatu- ja tekniikkaryhmä
- Eco-Sairilan kaavatyöryhmä
- ENI-CBC -hankkeen valmisteluryhmä (Hankkeen nimi: Towards higher adaptive capacity in climate change sensitive areas – Securing water supply within built-up environment)
- Etelä-Savon jätehuollon neuvottelukunta
- Etelä-Savon maakuntaliitto, Kiertotalouden mahdollisuudet Etelä-Savossa
- Materiaalikierron yhteistyömalli

- Mikkelin ammattikorkeakoulun luomuhankkeen ohjausryhmä
- Etelä-Savon pohjavesien suojelun yhteistyöryhmä
- Etelä-Savon ympäristökasvatustyöryhmä
- Etelä-Savon ympäristörakenteiden torjunnan yhteistyöryhmä
- Kyyvesi-hankkeen ohjausryhmä
- Kuntien sisäilmatyöryhmät
- LYKE-verkosto (Luonto- ja ympäristökasvatusta sekä kestävän elämäntavan kasvatusta tukevien verkosto)
- Maakuntaudistuksen ympäristöterveydenhuollon valmistelutyöryhmä ja alaryhmät
- Mikkelin kantakaupungin yleiskaavatyön ohjausryhmä
- Mikkelin kaupungin hyvinvointityöryhmä
- OMAVESI-hankkeen (Etelä-Savon jätevesineuvontahanke) ohjausryhmä
- Puulan ja Kyyveden käyttö- ja hoitosuunnitelmatyön yhteistyöryhmä
- Puulan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman / vesienhoidon yhdistämishanke
- Rakennustekninen työryhmä
- Saimaannorpan suojelutyöryhmä
- Saimaan vesienhoitohankkeen ohjausryhmä
- Vesienhoidon Etelä-Savon yhteistyöryhmä ja kaksi alatyöryhmää
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma, Hirvensalmi, ohjausryhmä
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma, Mäntyharju, työryhmä
- Vesihuoltolaitosten varautumissuunnitelmien ohjausryhmä
- VIM (Veden ja ilman monitorointi) -hankkeen ohjausryhmä
- VT5 , Tuppurala – Nuutilanmäki, hankeryhmä
- VT5, Hietanen – Pitkäjärvi, hankeryhmä
- VT5, Pitkäjärvi – Asema, hankeryhmä
- Ympäristön hyvinvointiohjelman johtoryhmä
- YMMV (Ympäristömittauksista myyntivaltti) ohjausryhmä ja asiantuntijaryhmä

10 Julkaisut

- Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintakertomus vuodelta 2015
- Mikkelin ympäristötilinpäätös 2015
- Mikkelin kasvihuonekaasupäästöt 2009-2014; Ennakkotieto vuodelta 2015
- Jesse Kärkkäisen opinnäytetyö, 2016: Mikkelin kantakaupungin viemäriverkon jätevesi-pumppaamoiden riskianalyysi. Mikkelin ammattikorkeakoulu, ympäristötekniikan koulutusohjelma.

